

Pohorelský školáčik

Časopis zo života ZŠ s MŠ Pohorelá

Januárové číslo

Šk. rok: 2014/2015

Z obsahu:

Úvod

Úvaha o láske

História školy do roku 1945

Štátne sviatky a prázdniny

Test osobnosti

Všetkovedko

Olympiáda z anglického jazyka

Šaliansky Maťko

Viete, že...

Úloha pre nadané deti

Báseň v rôznych jazykoch

Sudoku a osemsmerovka

Omaľovánky

Hádanko-vtipy

Úvod

V novom roku 2015 ostáva náš starý školáčik a prichádza s novým januárovým číslom. Nájdete v ňom všetky udalosti a súťaže, ktoré sa uskutočnili v našej škole alebo sa do nich zapojili naši žiaci, ďalej rôzne krížovky, omaľovánky, vtipy a omnoho viac. Polročné vysvedčenia sú už rozdane a pomaly sa tešíme na jarne prázdniny. Zimné radovánky sú už v plnom prúde, a preto Vám prajeme v druhom polroku veľa dobrých známok, chuti do učenia, ale aj pevné zdravie v tomto chrípkovom období.

☺ S pozdravom

Vaša redakcia

Úvaha Úvaha

„Láska je dar na krátku púť svetom neznámym.“

Najprv som sa zamyslela nad touto myšlienkou. Nejde v nej len o lásku ako takú, ale o vnímanie života ako „krátkej púte svetom neznámym“.

Svet je pre každého sprvu neznámy. Plný prekážok, nástrah a životných skúšok, ale aj šanca na získanie dobrých či zlých skúseností, zážitkov, spomienok a takisto možnosť zažitia lásky.

Čo je vlastne láska? Môže byť rodinná, priateľská ale aj partnerská. A pre niekoho vnímaná ako najpotrebnejšia vec, ako dôvod k žitiu, ako niečo, čo spája ľudí. Iný názor ju môže označovať ako citovú slabosť, hlúpy cit, alebo niečo, čo vôbec neexistuje. Ako hovorí myšlienka na začiatku, „láska je dar“. Dar, ktorý nám ma pomôcť na životnej ceste. Pretože svet dokáže byť veľmi zlé miesto. Potrebujeme cítiť lásku od blízkeho, od niekoho, komu môžeme dôverovať, kto nás podporí a môžeme sa oňho oprieť. Každý potrebuje k životu lásku. Niektorí bažia po partnerskej láske, inému stačí pár verných priateľov. Ale lásku potrebujeme všetci. Možno v rozličných formách, ale bez nej by sme neexistovali.

Život ako „krátka púť“. Už len to, že sme sa narodili, nám dáva šancu na spoznanie sveta. Na zistenie, čo je život a prečo tu vlastne sme. Máme možnosť vybrať si, s kým svoj život prežijeme, akí chceme, či nechceme byť a slobodu vo výbere spôsobu, akým chceme prežiť náš život. Sme tu skutočne krátko. Čas nerobí výnimky.

Láska je dar na krátku púť svetom neznámym.

Žime s láskou. Bude sa žiť krajšie.

(A. Bialiková, VIII.A)

História školy do roku 1945

Podľa zápisov v školskej kronike možno predpokladať, že **od roku 1669** popri drevenej fare mohla stáť aj drevená **budova triviálnej farskej školy**. Od roku 1697 má pohorelská farnosť už svojho rektora, (riaditeľa, učiteľa, kantora v jednej osobe. Je ním János Kacsányi. Predpokladá sa, že škola bola postavená v rokoch zakladania pohorelskej farnosti. Pred rokom 1742 vypukol požiar, zhorela drevená škola, drevená fara a súčasne i cirkevná matrika.

Školská kronika vedená od roku 1736 sa zachovala do roku 1935 (v tom roku bol v nej urobený posledný záznam). Presný rok postavenia novej drevenej školy sa nevie. Ale v súčasnosti so školským súpisom **roku 1775** sa spomína už **druhá škola**, v ktorej katolícky učiteľ učí po slovensky čítať a písať 20 katolíckych žiakov. Týmto učiteľom bol Jozef Szmincsay, učil v Pohorelej v rokoch 1762 – 1776. V rokoch **1816 – 1820** sa spomína už **tretia škola**.

Stará škola pri fare bola vybudovaná roku **1859** z nákladov obce a štedrej pomoci Coburgovcov. Škola bola vybudovaná z kameňa a na tie časy bola dostatočne veľkou, aby prijala 189 školopovinnej mládeže, z toho 94 dievčat a 95 chlapcov. Opatrená bola všetkými nutnými potrebami (pecou, lavicami, veľkými oknami). Mala dve učebne a učilo sa dvojsmenne. Úradný názov školy bol: Rímsko – katolícka škola v Pohorelej. Vyučovacím jazykom bola slovenčina.

V roku 1862 navštevovalo školu 99 chlapcov a 102 dievčat vo veku od 6 – 12 rokov. Vyučujúcimi predmetmi boli: katechizmus diecézy, biblické dejiny, slovenčina, zemepis, počty, písanie a pravidlá mravného chovania. Farár týždenne vyučoval katechizmu, dejinám a okrem toho ako správca školy, často školunavštevoval. Učiteľ bol súčasne i organistom. Za tieto služby mal v úžitku cirkevné pozemky, sýpky a poplatky od každého školopovinného dieťaťa ako aj palivové drevo. Drevo prinášali do školy deti, okrem toho aj obec prispela nejakou čiastkou dreva. Tento spôsob dodávania dreva sa pravdepodobne neosvedčil.

V roku 1874 nastúpil na školu **J. Bahéry**, učiteľ a organista. Keď sa počet školopovinných detí z roka na rok zvyšoval, musel byť vymenovaný nový „podučiteľ“. Medzi inými pôsobil tu i spisovateľ a neskôr aj vyšší dôstojník československej armády **Jozef Gregor Tajovský** (1895 – 1896). Pri školskej budove bol roku 1852 postavený učiteľský byt Augustom Coburgom. Byt pozostával z dvoch izieb a kuchyne.

Koncom XIX. a začiatkom XX. storočia materinský jazyk bol čím ďalej tým viac vytláčaný a učiteľ z nátlaku peštianskej vlády a svojich nadriadených úradov musel sa snažiť čo najviac vyučovať maďarským jazykom (Aponnyiho maďarizačný zákon).

Rožňavský biskup Ján Ivankovich súhlasil, aby štyri hronské katolícke školy boli poštátnené, s podmienkami, že farári príslušných obcí

vždy budú predsedami školy a učiteľia katolíkmí. V rokoch 1904/05 bola cirkevná škola poštátnená. Starú budovu cirkevnej školy pokladala maďarská vláda za udržiavateľku slovenského ducha v mládeži, ako aj za nedostačujúcu pre stále vzrastajúci počet detí. Nariadila obci, aby sa postarala o novú školskú budovu. Obec vyhovelá želaniu vlády a roku 1907 dobudovala šesťtriednu školu s opatrovňou a s naturálnym bytom pre správca školy, ako aj so štyrmi obytnými budovami pre učiteľstvo na veľmi mokrých pozemkoch zvaných „Sihla“.

Novovybudovaná škola dostala názov: **Štátna ľudová škola.**

Aby práca na ľudovej škole bola ľahšia, dve učiteľky materskej školy pripravovali materiál pre učiteľov. Ale práca, ktorou sa snažili zabiť všetko, čo bolo slovenské, sa im darila len čiastočne. Dieťa, ktoré prišlo zo školy domov sa s rodičmi rozprávalo len slovensky a v škole preto len slabo „lámalo“ maďarčinu. Ján Borbáš, ako správca školy preukázal veľkú činnosť. Každoročne sa vykonávali skúšky a to s dobrým prospechom. Učiteľské a žiacke knižnice rozšíril mnohými zväzkami a úradné aktá udržiaval vždy v poriadku.

Roku 1918 prišiel prevrat a tým bola úmorná práca maďarských učiteľov zničená. Na ich miesta nastúpili, z dôvodu malého počtu uvedomelých slovenských učiteľov, českí učiteľia. Väčšina z nich nemala učiteľské vzdelanie, nepoznala miestne pomery a od ľudí s podobnou kvalifikáciou nebolo možné mnoho očakávať. Večerami sa vraj škola ozývala hýrivým spevom a tancom. Tancovalo sa pri gajdách. Tým sa autorita a osobnosť učiteľa u ľudí

stratila.

Náprava prišla, keď sa z ruského zajatia vrátil Rudolf Schwarz, ktorý bol namiesto penzionovaného Pereša ustanovený za správca školy. Ešte za správy Pereša boli českí učiteľia odvolaní a v obci zostali len dve slovenské učiteľky – Klára Kiszelyová a Vilma Štampflová. V rokoch 1926/27 vypukla v obci epidémia (španielska chrípka), dôsledkom ktorej školu zatvorili 17. februára a nasledujúcich 10 dní sa nevyučovalo.

1. januára 1928 bol zo služobných dôvodov správca Schwarz spolu so svojou manželkou preložený do Polomky.

Správou školy bol poverený Štefan Chudík. Za jeho správy bolo opäť menovaných niekoľko mladých, ale už kvalifikovaných českých učiteľov. V zbore bývali časté nezhody.

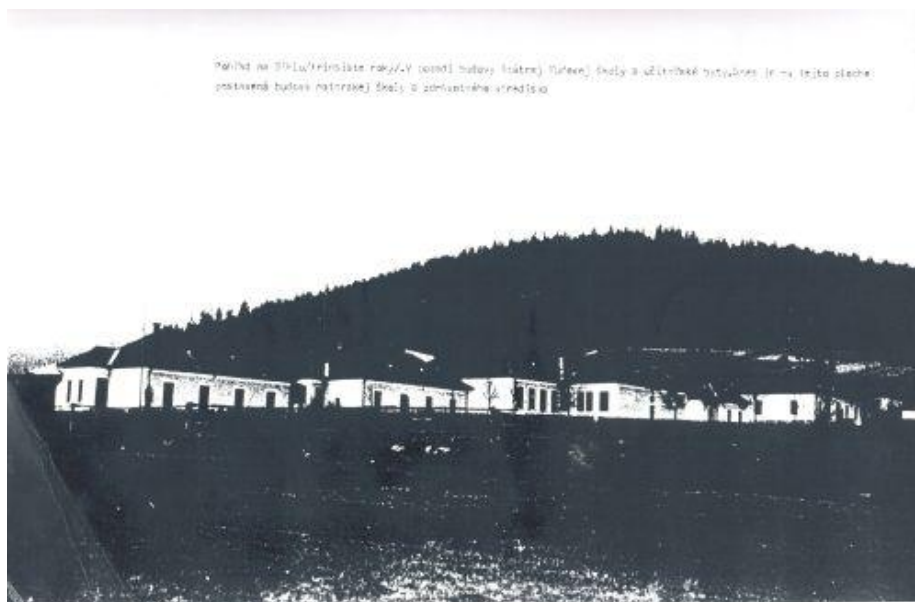
V školskom roku 1929/30 sa začal na miestnej ľudovej škole 8. školský ročník. Počet žiactva vzrástol o 67 detí, následkom toho bola škola o jednu pobočku rozšírená.

1. februára 1932 bol opäť poverený správou štátnej ľudovej školy Rudolf Schwarz.

V školskom roku 1935/1936 účinkuje na Pohorelej celkom 14 učiteľov. Priemerný počet žiakov v jednotlivých triedach bol 41. Vecný náklad na pobočky hradí obec, na ostatné triedy štát. Roku 1933 vyučovanie viazlo následkom veľkého počtu detí a nedostatku učební. Zásluhou správca školy (Schwarza), ktorý bol už viac rokov členom okresného výboru a zastupiteľstva a miestneho obecného notára Ladislava Štrkulu, bol zaopatrený obnos 30 000 Kč z okresného rozpočtu. Za tento obnos sa podarilo

bývalú starú cirkevnú školu zrenovovať natoľko, že začiatkom školského roku 1934/35 mohla byť škola opäť slávnostne vysvätená farárom Pavlom Kojnokom za prítomnosti

okresného náčelníka Beňuša, školského inšpektora Ropoša, všetkých členov učiteľského zboru, mládeže a miestneho obyvateľstva. Začalo sa v jej dvoch triedach znova učiť až do roku 1945.

Štátna ľudová škola postavená roku 1907 v lokalite "Sihla" Slúžila svojmu účelu do roku 1967, kedy bola daná do užívania terajšia škola.

(A. Lakanda, VIII.A)

Štátne sviatky v januári

1.1. - Deň vzniku Slovenskej republiky

6.1. - Zjavenie pána (Traja králi)

Prázdniny vo februári

2.2. - Polročné prázdniny

16.2. - 20.2. - Jarné prázdniny

(V. Syčová, VIII.A)

Test osobnosti

1. Zorad' nasledujúcich 5 zvierat podľa obľúbenosti od najobľúbenejšieho k najmenej obľúbenému:

- krava---
- tiger---
- ovca---
- kôň---
- prasa---

2. Prirad' ku každému nasledujúcemu slovu jedno, ktoré ho vystihuje (nejaký prívlastok).

- pes---
- mačka---
- potkan---
- more---

3. Napíš niekoho (kto ťa pozná a je pre teba dôležitý), koho môžeš priradiť k nasledujúcim farbám. Neopakuj svoju odpoveď dvakrát. Uvádzaj len jednu osobu pre jednu farbu!!!

- žltá---
- oranžová---
- červená---
- biela---
- zelená---

Skončil/a si? Uisti sa, že odpovede vyjadrujú to, čo **SKUTOČNE** cítiš!
Pozri sa na nasledujúci výsledok! (:

1. Toto určuje priority v tvojom živote:

- Tiger znamená **HRDOSŤ**---
- Kôň znamená **RODINU**---
- Prasa znamená **PENIAZE**---
- Krava znamená **KARIÉRU**---
- Ovca znamená **LÁSKU**---

2. –Tvoj opis psa označuje tvoju vlastnú osobnosť—

- Tvoj opis mačky označuje osobnosť tvojho partnera---
- Tvoj opis krysy označuje osobnosť tvojich nepriateľov---
- Tvoj opis mora označuje tvoj vlastný život---

3. –**Žltá** – niekto, na koho dlho nezabudneš—

---**Oranžová** – niekto, koho považuješ za skutočného priateľa---

---**Červená** – niekto, koho naozaj miluješ---

---**Biela** – tvoja druhá duša---

---**Zelená** – niekto, na koho budeš pamätať do konca svojho života---

(O. Martinec, VIII.A)

Všetkovedko

V minulom čísle sme Vám písali o súťaži Všetkovedko a teraz vám prinášame výsledky súťaže. Z našej školy mali najlepšie umiestnenia: **Alexandra Mecková z 2.A, Ján Gandžala a Matej Palus z 3.B a Silvia Ševcová z 5.B triedy.**

Srdečne blahoželáme!

(L. Šavolová, VIII.A)

Olympiáda z anglického jazyka

Olympiáda v anglickom jazyku (OAJ) je predmetová súťaž žiakov základných, stredných škôl a príslušných ročníkov šesťročných a osemročných gymnázií. OAJ sa člení sa na 8 kategórií (1A, 1B, 1C, 2A, 2B, 2C1, 2C2, 2D). Má 4 súťažné kolá (školské, obvodné, krajské a celoštátne). Aj na našej škole sa uskutočnilo školské kolo v anglickom jazyku, z ktorého do okresného kola postúpil **Jozef Kalman**.

Okresné kolo OAJ sa konalo **14. januára 2014** v Centre voľného času v Brezne. Náš žiak **Jozef Kalman z 9.A** súťažil v kategórii 1B a umiestnil sa na vynikajúcom **3. mieste**. Žiaci riešili úlohy v písomnej aj ústnej časti, ktoré pozostávali zo slovnej zásoby, gramatiky, počúvania s porozumením, čítania s porozumením, voľného rozhovoru a práce s obrázkom. Ďakujeme p. uč. Mgr. M. Kalmanovej za prípravu žiaka na olympiádu a Jožkovi gratulujeme k úspešnému umiestneniu!

(R. Grajciarová, VIII.A)

Šaliansky Mat'ko

Dňa **26. januára 2015** sa na našej škole konalo **školské kolo** literárnej súťaže v prednese povestí **Šaliansky Mat'ko**. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. Z 2. kategórie postúpila **Petra Kantorisová zo 4.A** a z 3. kategórie postúpila **Kristína Gandžalová zo 6.A** triedy.

Naše žiačky postúpili do **okresného kola**, ktoré sa konalo **28. januára 2015** v Centre voľného času v Brezne. Kvôli ochoreniu sa súťaže nezúčastnila Kristína Gandžalová, preto ju zastúpila žiačka, ktorá sa umiestnila v školskom kole na 2. mieste **Vanesa Kulifajová zo VII.A**. Recitátorky výborne zvládli texty, svojim prednesom zaujali poslucháčov, za čo boli odmenené potleskom. No napriek veľkej bojovnosti sa neumiestnili na popredných miestach. Ďakujeme p. uč. Mgr. M. Skladanej, Mgr. Ľ. Vaculčiakovej a Mgr. M. Krupovej za prípravu všetkých žiakov, ktorí sa zúčastnili tejto súťaže.

Ďakujeme žiačkám za reprezentáciu našej školy!

(R. Pokošová, VIII.A)

Viete, že :

- Havajská abeceda má 12 písmen
- 35% domovej spotreby vody je na toailete
- ak jedlo sa zmieša so slinami stratí potom chuť
- 8% ľudí má jedno rebro navyše
- citróny obsahujú viac cukru ako jahody
- najčastejšie používané písmeno v abecede je E
- najmenej používané písmeno v abecede je Q
- 85% rastlinnej ríše sa nachádza v oceánoch
- 90% z ľadovca je ponoreného pod hladinou
- Austrália sa pôvodne volala New Holland

Vtipy :

Chuck Norris si odsedel doživotie.

Chuck Norris dokáže vyžiť zo slovenskej výplaty.

gmail@chucknoriss.com

Chuck Norris dokáže zhodiť koňa zo sedla.

Chuck Norris deaktivoval bombu po výbuchu.

(A. Lakanda, VIII.A)

Tri vypínače a tri lampy

Úloha pre nadané deti

Predstavte si, že sa nachádzate v miestnosti s tromi vypínačmi. Vo vedľajšej miestnosti sú tri stolné lampy, v každej je žiarovka. Každý vypínač patrí k jednej lampe. Všetky tri vypínače sú v polohe svetlo vypnuté. Našou úlohou je zistiť, ktorý vypínač patrí ku ktorej stolnej lampe. Problém je, že z jednej miestnosti do druhej nevidno a do miestnosti s lampami môžeme vstúpiť iba raz. Ako to urobiť ?

Napríklad takto: Vypínač 1 prepne do polohy zapnuté. Po niekoľkých minútach ho zasa vypneme a do polohy zapnuté prepne vypínač 2. Potom vojdeme do vedľajšej miestnosti. Jedna žiarovka bude svietiť, tá očividne patrí k vypínaču 2. Dve žiarovky budú zhasnuté. Hmatom zistíme, ktorá z nich je horúca. Tá patrí k vypínaču 1 a tá zostávajúca patrí k vypínaču číslo 3.

(E. Krupa, VII.A)

Báseň v rôznych jazykoch

*Slovensky: Lastovičky odleteli,
už napadol sneh,
žiadna chyba, sneh je biely,
všade radosť, smiech.*

*Rusky: Ласточки летают,
сейчас выпал снег,
нет ошибки, снег белый,
везде радость, смех.*

*Nemecky: Schwalben flogen,
jetzt der Schnee kam,
kein Fehler, ist Schnee weiß,
überall Freude, Lachen .*

*Anglicky: Swallows flew,
now the snow came,
no error, snow is white,
everywhere joy, laughter.*

*Španielsky: Golondrinas voló,
ahora llegó la nieve,
ningún error, la nieve es blanca,
en todas partes la alegría, la risa .*

(B. Kolláriková, VIII.A)

Sudoku a osemsmernovka

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

(M. Chromčová, VIII.A)

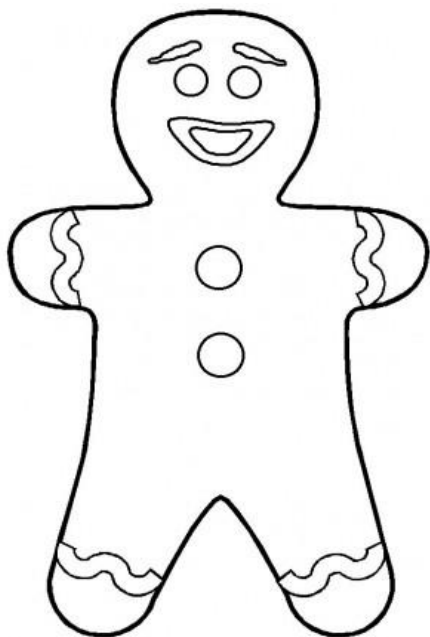
A	K	Č	A	V	O	Ľ	B	O	H	M
E	K	CH	V	Ř	T	A	Ť	M	E	S
A	K	Č	A	B	A	L	D	L	C	T
K	O	S	A	Č	K	A	A	Y	I	R
S	Ú	S	T	R	U	H	N	N	N	I
Ú	I	Z	Á	R	Á	C	I	Č	Ž	E
R	E	Z	A	Ť	O	V	A	E	O	K
B	Č	I	V	R	D	J	Z	K	N	A
Z	E	R	O	N	I	V	O	R	K	Ť

drvič, rezať, stroj, vítať, brúska, kosačka,
mlynček, nožnice, sústruh, dlabačka,
striekať, zvaračka, hobľovačka, krovínorez

Riešenie osemsmernovky:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Omaľovánky

(M. Chromčová, O. Martinec)

Hádko-vtipy

- Vieš prečo si slon maľuje nechty???
Aby sa mohol skryť v lentilkách...
A videla si už slona v lentilkách?? nie??....No vidíš jak sa skryl! :D:D
- Na koľkokrát dáte slona do chladničky?
Na 3-krát: otvoríte chladničku, vložíte slona a zatvoríte chladničku.
A na koľkokrát tam dáte žirafu?
Na 4-krát: otvoríte chladničku, vyberiete slona, vložíte žirafu a zatvoríte chladničku.
Kto prvý pozbiera zo stromu

košík jablák?
Slon.
Prečo?
Lebo žirafa je zavretá v chladničke.

- Viete, ako sa vojdú štyri slony do trabantu?
Normálne, dva vpredu a dva vzadu.
Viete ako sa dostanú štyri žirafy do trabantu?
Nijako, sú tam slony.
- Prečo nemajú blondínky obedňajšiu prestávku?
- ???
- A kto by ich po obede znovu zaúčal?

Riešenie sudoku:

5	3	4	6	7	8	9	1	2
6	7	2	1	9	5	3	4	8
1	9	8	3	4	2	5	6	7
8	5	9	7	6	1	4	2	3
4	2	6	8	5	3	7	9	1
7	1	3	9	2	4	8	5	6
9	6	1	5	3	7	2	8	4
2	8	7	4	1	9	6	3	5
3	4	5	2	8	6	1	7	9

Redaktori: Monika Chromčová, Alžbeta Bialiková, Erik Krupa, Oliver Martinec, Adam Lakanda, Ružena Grajciarová, Rúta Pokošová, Valéria Syčová, Barbora Kolláriková.
Pedagogický dozor: Mgr. Mariana Krupová.